Βελτιώνοντας το κλίμα στο Μαρούσι-
Το πρόγραμμα ολοκληρωμένου περιβαλλοντικού σχεδιασμού της πόλης

Αδιαμφισβήτητα, η κλιματική αλλαγή αποτελεί ένα παγκόσμιο πλανητικό πρόβλημα, με σημαντικές περιβαλλοντικές, οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις.

Η αντιμετώπιση της απαιτεί τόσο άμεσες πολιτικές ενέργειες για τη δραστική μείωση των εκπομπών αερίων του θερμοκηπίου, όσο και την λήψη μέτρων προσαρμογής για μετριασμό των αρνητικών της επιπτώσεων.

Όλες οι ενέργειες και τα μέτρα που θα πρέπει να ληφθούν συνοψίζονται σε μια ενιαία αλλά ταυτόχρονα τοπικά προσαρμοσμένη στρατηγική επίτευξης της βιώσιμης ανάπτυξης.

Η βιώσιμη ανάπτυξη αποβλέπει στη συνεχή βελτίωση της ποιότητας ζωής και των συνθηκών διαβίωσης με γνώμονα την ορθολογική διαχείριση των πόρων, την προστασία του περιβάλλοντος και την οικονομική ανάπτυξη.

Ενεργό ρόλο προς την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης διαδραματίζει η **τοπική αυτοδιοίκηση** αφού μέσω της ανάληψης δράσεων οφείλουν να δώσουν το καλό παράδειγμα, δεδομένου ότι αποτελούν το επίπεδο διακυβέρνησης που βρίσκεται πλησιέστερα στους πολίτες.

Ο **Δήμος Αμαρουσίου** αναγνωρίζοντας την επιτακτική ανάγκη για βιώσιμη ανάπτυξη και τον καθοριστικό ρόλο που διαδραματίζουν οι τοπικές αρχές στην επίτευξη της έχει θέσει την προστασία και βελτίωση του αστικού περιβάλλοντος ως πρώτη προτεραιότητα με άξονες έργων που στοχεύουν:

1. Στην **βελτίωση της διαβίωσης των πολιτών**, την **προσέλκυση κατοίκων και επιχειρήσεων**, μέσα από έργα διαμόρφωσης περιβάλλοντος εργασίας, διαβίωσης, αναψυχής και κατοικίας υψηλών απαιτήσεων.
2. Την **συνολική αναβάθμιση της πόλης** μέσω της εκτέλεσης σειράς έργων και ενεργειών για την **Βελτίωση του Αστικού Περιβάλλοντος**.
3. Στην **υιοθέτηση ενός νέου μοντέλου αστικών μετακινήσεων**, τουλάχιστον μέσα στα όρια της πόλης μας, όπου για τις μετακινήξεις τους οι πολίτες θα χρησιμοποιούν τα Μέσα Μαζικής Μεταφοράς, τη Δημοτική μας Συγκοινωνία, το ποδήλατο ή ακόμη και τα πόδια για τις κοντινές μετακινήσεις.
4. Στην **υλοποίηση μιας σειράς έργων στον τομέα της ενίσχυσης και αναβάθμισης του Αστικού Πρασίνου** της πόλης μας. Καμία πόλη δεν μπορεί να γίνει πραγματικά ανθρώπινη, αν δεν έχει πράσινο.

Οι παραπάνω άξονες έργου αποτελούν ορισμένες από τις βασικές κατευθυντήριες γραμμές της Βιώσιμης Ανάπτυξης του Δήμου Αμαρουσίου, με χρονικό ορίζοντα τουλάχιστον πενταετίας.

Να σημειωθεί εδώ ότι ο δήμος Αμαρουσίου αποτελεί έναν από τους λίγους δήμους σε πανελλαδικό επίπεδο που εφαρμόζει σύστημα περιβαλλοντικής διαχείρισης EMAS.

Επιπρόσθετα, επιμέρους στόχοι οι οποίοι αντιμετωπίζουν τα κυριότερα προβλήματα και παράλληλα αξιοποιούν τις αναπτυξιακές δυνατότητες του Δήμου μας σε μια προσπάθεια δημιουργίας ενός βιώσιμου ανθρώπινου υπερτοπικού κέντρου αποτελούν:

- Η ανάπτυξη μηχανισμού ελέγχου της ποιότητας του αέρα, της διαχείρισης των υδάτινων αποθεμάτων, του θορύβου και της ρύπανσης.
- Η βελτίωση της ποιότητας ζωής και η παράλληλη προστασία των οικοσυστημάτων σε τοπικό και υπερτοπικό επίπεδο.
- Ο έλεγχος της κυκλοφορίας και της στάθμευσης των οχημάτων καθώς και η ενίσχυση της βαδισιμότητας του οδικού δικτύου.
- Οι παρεμβάσεις μικρής και μεγάλης κλίμακας σε δημόσια κτίρια ενεργειακής και όχι μόνο φύσεως
- Η προστασία και βελτίωση του δομημένου περιβάλλοντος, της πολιτιστικής κληρονομιάς και προώθηση της βιοποικιλότητας και των χώρων του αστικού πρασίνου.
- Η αξιοποίηση της υπάρχουσας Νομοθεσίας για την εξασφάλιση βιώσιμου πολεοδομικού και φυσικού περιβάλλοντος.
- Η ανάπτυξη ολοκληρωμένων προσεγγίσεων διαχείρισης του φυσικού περιβάλλοντος γύρω και μέσα στον Αστικό Ιστό.
- Η Προστασία του φυσικού αδόμητου περιβάλλοντος.

Στο πλαίσιο αυτό ο δήμος Αμαρουσίου έχει ήδη προχωρήσει στην σύνταξη ειδικών προγραμμάτων ολοκληρωμένων παρεμβάσεων αλλά στον προγραμματισμό έργων μέσα από το επιχειρησιακό του

πρόγραμμα επιδιώκοντας παράλληλα όσο το δυνατόν περισσότερες χρηματοδοτήσεις τόσο από εθνικούς όσο και από κοινοτικούς πόρους.

Η συμμετοχή του δήμου μας σε διακρατικά έργα περιβαλλοντικού σχεδιασμού με έμφαση στην ενέργεια αποτελεί ισχυρό χαρτί στην απόκτηση εμπειρίας αλλά και καινοτόμας μεθοδολογίας. Ουσιαστικά, τα έργα αυτά αποτελούν «όχημα» για την υλοποίηση μέρους της περιβαλλοντικής πολιτικής του **Δήμου Αμαρουσίου** στο πλαίσιο των πρωτοβουλιών του για την καταπολέμηση της κλιματικής αλλαγής καθώς και επιμέρους δράσεων του όπως την προώθηση μέτρων εξοικονόμησης ενέργειας, την εισαγωγή ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και την ενίσχυση της βιώσιμης κινητικότητας.

Πριν από λίγες ημέρες εγκρίθηκε από την Επιτροπή Χρηματοδοτικού Μηχανισμού Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ) η πρόταση που είχε υποβάλλει ο δήμος μας με θέμα την «Ανάπτυξη ολοκληρωμένου συστήματος παρακολούθησης της ποιότητας του νερού και της ατμοσφαιρικής ρύπανσης στο Δήμο Αμαρουσίου».

Το συγκεκριμένο έργο αφορά: α) την εγκατάσταση τηλεμετρικών σταθμών σε υφιστάμενες γεωτρήσεις του Δήμου που θα μετρούν τη στάθμη του νερού κάθε γεώτρησης καθώς και δείκτες όπως το pH, η θερμοκρασία του νερού, η περιεκτικότητα σε οξυγόνο, η αλατότητα κ.λπ. και β) τη δημιουργία σταθμού μέτρησης ατμοσφαιρικής ρύπανσης και θορύβου. Ο σταθμός θα στέλνει μετρήσεις σε βάση δεδομένων του Δήμου και από εκεί μέσω φωτεινών πινακίδων θα ενημερώνονται οι δημότες.

Μεγάλος αριθμός έργων έρχονται να προστεθούν στα παραπάνω. Αναφέρω ενδεικτικά την έγκριση από το ΕΣΠΑ του Έργου «Διαδρομές Ζωής – Πνοή Περιβάλλοντος στο Μαρούσι» συνολικού προϋπολογισμού 2.000.000 €, το οποίο περιλαμβάνει την δημιουργία ενός δικτύου πεζόδρομων, διαπλατυσμένων πεζοδρομιών και ποδηλατοδρόμων, το οποίο περιλαμβάνει συγκεκριμένους οδούς και συνδέει χώρους ιδιαίτερου ενδιαφέροντος στην περιοχή της Κοκκινιάς του Δήμου Αμαρουσίου. Η προτεινόμενη διαδρομή διατρέχει τον ιστό της πόλης σε επιλεγμένους υπαίθριους χώρους, και λειτουργεί ως υποδοχή για διάφορες πολιτισμικές και αθλητικές εκδηλώσεις, πορείες για πεζούς, για ποδηλάτες, κ.α. Επίσης, η διαδρομή αυτή μπορεί να αναδείξει τα σημαντικά στοιχεία της πόλης όπως κτίρια, μνημεία, που συνθέτουν την φυσιογνωμία της. Βασικός στόχος μας είναι τα επόμενα χρόνια όλο το Μαρούσι να αποτελέσει ένα σύνολο από πράσινες διαδρομές.

Επίσης, στο πλαίσιο του Γ΄ΚΠΣ- και στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Περιβάλλον (ΕΠΠΕΡ) έχει εκπονηθεί μελέτη ενεργειακού ανασχεδιασμού των κτιρίων και του περιβάλλοντος χώρου, στο συγκρότημα των εργατικών πολυκατοικιών με εφαρμογή στοιχείων βιοκλιματικού σχεδιασμού ενώ έχουν γίνει ενεργειακές επενδύσεις σε σχολεία και άλλα Δημόσια κτίρια μέσω της υποκατάστασης των συμβατικών καυσίμων με φυσικό αέριο.

Συνεχίζοντας την υλοποίηση των στόχων μας ξεκινάμε την ανάπλαση του ιστορικού κέντρου του Αμαρουσίου με βιοκλιματικό σχεδιασμό, αφού εγκρίθηκε η συγκεκριμένη δαπάνη από το πρόγραμμα των χρηματοδοτούμενων από την νομαρχία της Αθήνας έργων, με προϋπολογισμό ύψους 7.600.000 Ευρώ.

Και θέλω στο σημείο αυτό να ευχαριστήσω προσωπικά το Νομάρχη, αλλά και το σύνολο του Νομαρχιακού Συμβουλίου, που ενέταξε στο πρόγραμμα έργων του, αυτή τη σημαντική για την πόλη μας παρέμβαση.

Η Βιοκλιματική Ανάπλαση του Ιστορικού Κέντρου του Δήμου Αμαρουσίου περιλαμβάνει:

- Την αξιολόγηση του υφιστάμενου θερμικού και βιοκλιματικού καθεστώτος
- Την βιοκλιματική και περιβαλλοντική αξιολόγηση του προτεινόμενου σχεδιασμού.
- Την παρακολούθηση του έργου σχετικά με τις βιοκλιματικές επεμβάσεις κατά τη φάση κατασκευής
- Την πειραματική αξιολόγηση της τελικής κατασκευής

Ήδη, στο πλαίσιο της πρώτης φάσης πραγματοποιήθηκαν εκτεταμένες μετρήσεις της ποιότητας του εξωτερικού περιβάλλοντος, στην περιοχή του Δήμου Αμαρουσίου, από το Πανεπιστήμιο Αθηνών και έχουν διαπιστωθεί τα παρακάτω:

- Η θερινή θερμοκρασία περιβάλλοντος στην περιοχή μελέτης είναι αυξημένη κατά 1-3 ^{o} C, συγκριτικά με τους σταθμούς αναφοράς στην Αττική.

Το γεγονός αυτό οφείλεται:

α) στην χρήση ιδιαίτερα απορροφητικών υλικών στην ηλιακή ακτινοβολία β) στην σημαντικά αυξημένη παραγωγή ανθρωπογενούς θερμότητας λόγω του κυκλοφοριακού φορτίου στον χώρο

και γ) στην σχετική μείωση του πρασίνου και εν γένει στο θετικό θερμικό ισοζύγιο που δημιουργείται στην περιοχή.

Η αύξηση της θερμοκρασίας στην περιοχή επιδεινώνει τις συνθήκες θερμικής άνεσης, αυξάνει το ενεργειακό φορτίο κατά την θερινή περίοδο και μειώνει την όλη χρήση της περιοχής.
- Η περιοχή χαρακτηρίζεται από αξιοσημείωτη ατμοσφαιρική ρύπανση λόγω κυρίως της κίνησης των αυτοκινήτων με αρκετές υπερβάσεις του ορίου των σωματιδίων

Η επιφανειακή θερμοκρασία στον υπό ανάπλαση χώρο παρουσιάζεται σημαντικά αυξημένη λόγο κυρίως των απορροφητικών υλικών που έχουν χρησιμοποιηθεί στο παρελθόν. Κατά την θερινή περίοδο, η θερμοκρασία της ασφάλτου στον χώρο μετρήθηκε έως και 65° C, ενώ η μέση θερμοκρασία επιφανείας ξεπερνούσε κατά πολύ τους 40° C. Οι υψηλές επιφανειακές θερμοκρασίες δημιουργούν αυξημένες συνθήκες δυσφορίας στους δημότες που επισκέπτονται την περιοχή.
-Ο δείκτης θερμικής άνεσης, στην περιοχή μελέτης λαμβάνει τιμές που χαρακτηρίζουν την περιοχή ως «θερμή» γεγονός που δημιουργεί θερμική δυσφορία.
Ο συνδυασμός λοιπόν, δράσεων για την βελτίωση του μικροκλίματος της περιοχής είναι απαραίτητος. Ο συνολικός περιβαλλοντικός σχεδιασμός του χώρου μελέτης περιοχής στοχεύει:

α) Να μειωθεί η θερμοκρασία του περιβάλλοντος στην περιοχή μελέτης κατά την θερινή περίοδο
β) Να μειωθεί η θερμοκρασία επιφάνειας στην όλη περιοχή και να βελτιωθεί η θερμική άνεση κατά την θερινή περίοδο
γ) Να μειωθεί η κατανάλωση ενέργειας κατά την θερινή περίοδο στα κτίρια της περιοχής
δ) Να μειωθεί όσον το δυνατόν περισσότερο η συγκέντρωση των επικινδύνων αιωρούμενων σωματιδίων

Με βάση τους παραπάνω στόχους ο σχεδιασμός βασίστηκε στις αρχές της βιο-κλιματικής ανάπλασης ενσωματώνοντας σε ένα ολοκληρωμένο και βελτιστοποιημένο σχεδιασμό την αρχιτεκτονική εμπειρία και αισθητική καθώς και την επιστημονική κλιματολογική και μηχανολογική τεχνογνωσία.

Ο όλος σχεδιασμός πραγματοποιήθηκε με χρήση προηγμένων υπολογιστικών μοντέλων ώστε να είναι δυνατή η κλιματολογική βελτιστοποίηση του όλου έργου και ταυτόχρονα να επιτευχθούν στο μέγιστο δυνατό οι παραπάνω στόχοι. Η όλη ανάπλαση χρησιμοποιεί προηγμένη αλλά και δόκιμη σύγχρονη τεχνολογία που ενσωματώνει με ένα ολοκληρωμένο τρόπο τα παρακάτω επιμέρους στοιχεία:

- Ψυχρά έγχρωμα φυσικά και τεχνητά υλικά για την μείωση αφενός της επιφανειακής θερμοκρασίας του χώρου, την μείωση της θερμοκρασίας του περιβάλλοντος και την βελτίωση της θερμικής άνεσης
- Χαμηλό και υψηλό πράσινο για την δημιουργία τοπικών φαινομένων όασης λόγο της σκίασης και της εξατμισοδιαπνοής.
- Φωτοκαταλυτικά υλικά για την μείωση της ατμοσφαιρικής ρύπανσης
- Υδάτινες επιφάνειες για την αύξηση της εξάτμισης και την μείωση της ατμοσφαιρικής θερμοκρασίας
- Αυξημένη σκίαση στην περιοχή της πλατείας για την μείωση της επιφανειακής θερμοκρασίας και την αύξηση των επιπέδων θερμικής άνεσης.

Φυσικά, το έργο μας δεν πρόκειται να περιοριστεί μόνον στο κέντρο της πόλης, αλλά θα απλωθεί σε κάθε γειτονιά.

Με προτεραιότητα στην ενίσχυση του αστικού πρασίνου.

Η συνολική επιφάνεια του αστικού πρασίνου της πόλης μας, σήμερα έχει συνολική επιφάνεια 277.000 τ.μ.

Ουσιαστικά , σε κάθε κάτοικο του Αμαρουσίου αναλογούν περίπου 2,7 τ.μ. πρασίνου.

Σε αυτά τα 2,7 τ.μ. δεν περιλαμβάνουμε τους μεγάλους χώρους υπερτοπικής σημασίας.

Οι δράσεις λοιπόν που ο Δήμος αναλαμβάνει έχουν ως στόχο αφενός τη διαφύλαξη και ανάδειξη του υφιστάμενου πρασίνου. Και αφετέρου, την περαιτέρω ενίσχυσή του.

Στα πλαίσιο αυτό τη διετία 2007-2008 ήδη έχουν γίνει μεταξύ άλλων:

- Η φύτευση περισσότερων από 1.200 νέων δένδρων και 40.000 θάμνων και φυτών.
- Η σταδιακή αναβάθμιση όλων των υφιστάμενων πάρκων της πόλης.
- Η συμμετοχή του Δήμου Αμαρουσίου σε διαδημοτικά προγράμματα προστασίας του περιβάλλοντος.
- Η επαν-απαλλοτρίωση του κτήματος Καρέλλα, προκειμένου να διαφυλαχθεί από την οικοπεδοποίηση, ώστε να μετατραπεί σε

χώρο αναψυχής και πρασίνου, με εξασφάλιση της πρόσβασης σε αυτό όλων των πολιτών.

- Η δημιουργία μιας «πράσινης συμμαχίας εθελοντών» από πολίτες κάθε ηλικίας από κάθε γειτονιά της πόλης, οι οποίοι σε συνεργασία με το Δήμο αναπτύσσουν δράσεις που έχουν σαν στόχο τη φύλαξη και πυροπροστασία των υφιστάμενων χώρων πρασίνου.
- Η υποβολή πρότασης στο «Πρόγραμμα Πράσινη Ζωή στην πόλη», την οποία ανέφερα παραπάνω, μέσα από το οποίο φιλοδοξούμε να δημιουργήσουμε «πράσινες διαδρομές» κατά μήκος των γειτονιών του Αμαρουσίου.
- Η ολοκλήρωση του δημόσιου διαλόγου για την αναθεώρηση των χρήσεων γης και η ψήφιση του νέου σχεδίου από το Δημοτικό Συμβούλιο, μέσα από το οποίο στοχεύουμε μεταξύ άλλων να πετύχουμε και την ενίσχυση του αστικού πρασίνου στο Μαρούσι και την ενίσχυση των χρήσεων κατοικίας σε βάρος των εμπορικών χρήσεων.
- Η δημιουργία «πράσινων πεζοδρομίων», σε όλες τις γειτονιές της πόλης.
- Η ανακατασκευή των αύλειων χώρων των σχολείων μας, στις οποίες προβλέπεται να φυτευτούν δέντρα και φυτά.
- Η συμμετοχή του Δήμου σε προγράμματα ανακύκλωσης. Πρόσφατα μάλιστα ανακηρυχθήκαμε πρώτος Δήμος στο Λεκανοπέδιο, μετά το Δήμο της Αθήνας, στην ανακύκλωση ηλεκτρικών συσκευών.
-

Αυτό που είναι καθοριστικό και τονίζουμε ως Δημοτική Αρχή είναι ότι η προστασία του περιβάλλοντος , ς μας αφορά όλους.

Πρέπει να γίνει υπόθεση όλων.
Άλλωστε οι μεγάλες αλλαγές γίνονται με τη συμμετοχή των πολιτών.

Μόνο με τη βοήθεια των πολιτών και των φορέων μπορεί να εφικτό το Μαρούσι να έχει ένα διαφορετικό πρόσωπο, πολύ πιο πράσινο, πιο υγιές, πιο ανθρώπινο, πιο ελκυστικό για όλους, με περιβαλλοντικά ευαισθητοποιημένους πολίτες.

Όλα τα παραπάνω υπηρετούν το όραμα της Δημοτικής μας Αρχής.

Οι άξονες των παρεμβάσεων μας δημιουργούν ένα σύστημα βασικών αρχών, όπως :
Πρώτον,
η οικονομική ανάπτυξη και η ποιότητα ζωής δεν είναι αντιφατικοί στόχοι, αλλά αντίθετα μπορούν να ενσωματωθούν σε μια ρεαλιστική πολιτική για τον αστικό χώρο.
Δεύτερον,
αντιμετωπίζουμε το Μαρούσι ως πολυλειτουργικό αστικό χώρο : Μητροπολιτικό κέντρο που ταυτόχρονα εξακολουθεί να αποτελεί γειτονιά με κυρίαρχη χρήση την κατοικία.

Η πολυλειτουργική διάρθρωση του χώρου είναι προϋπόθεση υγιούς αστικού περιβάλλοντος, φιλικού σε κατοίκους, εργαζόμενους και επισκέπτες.

Τρίτον, την ανταποδοτική διαχείριση της εγκατάστασης επενδυτών στις προνομιακές περιοχές της πόλης. Οι επενδυτές θα πρέπει να επιστρέφουν μέρος του οφέλους από την εγκατάστασή τους στο κοινωνικό σύνολο με

τη μορφή τέλους προς αγορά κοινόχρηστων χώρων, εφαρμογή έργων αναπλάσεων, κ.λ.π.

Αυτές τις αρχές υπηρετούν οι παρεμβάσεις μας.
Και αυτές οι αρχές υπηρετούν μακροπρόθεσμα το συμφέρον της πόλης και των πολιτών.

Σας ευχαριστώ.